

کد اختصاصی همایش
۹۷۱۸۱-۲۱۱-۲

وزارت جهاد کشاورزی

وزارت بهداشت

FANBAZAR

وزارت آموزش عالی

وزارت علوم

The 2nd International Conference on
Medicinal Plants, Organic Farming,
Natural and medicinal materials

۲۲ اسفند ماه ۱۳۹۷ - مشهد مقدس

کشندگی و اثر دور کنندگی عصاره‌ی هگزانی و اتانولی هندوانه ابوجهل (*Citrullus colocynthis*) روی

کنه تارتن دو لکه‌ای

Tetranychus urticae Koch (Acari: Tetranychidae)

علی میرشکار^۱، عباس خانی^۲، زینب محکمی^۳

۱- گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زابل، دانشگاه زابل، صندوق پستی، ۳۵۸۵۶-۹۸۶۱۳، زابل، ایران

۲- گروه گیاهپزشکی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه زابل، دانشگاه زابل، صندوق پستی، ۳۵۸۵۶-۹۸۶۱۳، زابل، ایران

۳- عضو هیأت علمی پژوهشی، پژوهشکده کشاورزی، دانشگاه زابل، زابل، ایران

چکیده

کنه تارتن دو نقطه‌ای *Tetranychus urticae* یکی از آفات مهم و اقتصادی محصولات زراعی بوده و به دلیل تولید مثل بالا همراه با نشو و نمای سریع، سبب بروز خسارت اقتصادی می‌گردد. این کنه بر روی بیش از ۱۵۰ گونه گیاهی به عنوان میزبان فعالیت داشته و ایجاد خسارت می‌کند؛ به دلیل پراکنش وسیع و دارا بودن استعداد بالقوه در بروز مقاومت به سموم، کنترل غیرشیمیایی این آفت همواره مورد توجه بوده است. در این تحقیق سمیت تماسی، تدخینی و اثر دورکنندگی عصاره‌های هگزانی و اتانولی گرفته شده از میوه هندوانه ابوجهل (*Citrullus colocynthis*)، متعلق به خانواده‌ی کوکوربیتاسه و از جمله گیاهان دارویی، روی کنه‌های بالغ *Tetranychus urticae* در شرایط دمایی 27 ± 2 درجه سانتی‌گراد، رطوبت نسبی 50 ± 5 درصد و دوره نوری ۱۶ ساعت روشنایی و ۸ ساعت تاریکی، مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمایش نشان داد که میزان مرگ و میر کنه دو نقطه‌ای مورد آزمایش در ۲۴ ساعت پس از تیمار با افزایش غلظت عصاره‌ها به صورت معنی‌داری افزایش می‌یابد. مقادیر LC_{۵۰} در آزمایش تماسی با حلال هگزان هندوانه ابوجهل، $1211/2$ میلی‌گرم بر سانتی‌متر مربع و با حلال اتانولی، $960/3$ میلی‌گرم بر سانتی‌متر مربع محاسبه شد. همچنین مقادیر LC_{۵۰} در آزمایش تدخینی با حلال هگزانی، $569/5$ میلی‌گرم بر لیتر هوا و با حلال اتانولی، $645/1$ میلی‌گرم بر لیتر هوا محاسبه شد. بیشترین اثر دورکنندگی در بالاترین غلظت مشاهده شد و با افزایش غلظت عصاره به صورت معنی‌دار به میزان دورکنندگی افزوده شد و در پایین‌ترین غلظت مورد استفاده، اثر جلب‌کنندگی مشاهده گردید. نتایج این پژوهش نشان داد که گیاه هندوانه ابوجهل، اثر کشندگی و دورکنندگی خوبی روی کنه تارتن دو لکه‌ای دارد؛ تحقیقات بیشتری برای کاربردی کردن این ترکیب‌ها پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: عصاره گیاهی، کنه کشی، دورکنندگی، کنه دو نقطه‌ای، هندوانه ابوجهل